

a Magyarország a második világháborúban témakör tanórai feldolgozáshoz

A táblázat célja, hogy segítsen áttekinteni a fontosabb nemzetközi és a hazai politikai-diplomáciai és hadi eseményeket 1939-1944 között. Az oszlopok az események térbeli (és részben tematikus) elkülönítését, rendszerezését, a sorok pedig a kronologikus rendszerezést biztosítják. **A táblázatban jelöljétek tömör meghatározással a fontosabb hazai és nemzetközi eseményeket (a megfelelő cellákban)! Nyíllal jelöljétek a magyar és nemzetközi események közötti ok-okozati összefüggéseket is!**

idő	nemzetközi események				magyar események	
	Nyugati front	Keleti front	D-Európa Afrika	diplomáciai események	diplomáciai és hadi események	miniszterelnökök, politikai irányvonaluk és céljaik
1939	szept. 01. Lengyelország lerohanása furcsa háború				szept. fegyveres semlegesség lengyel menekültek befogadása a német csapatok átvonulását nem engedélyezzünk	Teleki Pál (1939. febr. – 1941. ápr. 6.) célok: - függetlenség megőrzése - „náciifikálódás” megakadályozása - erdélyi revízió saját erőből - kimaradni a „nagy” háborúból - nyugati kapcsolatok ápolása - német megszállás elkerülése
1940	furcsa háború ápr. német támadás Dánia és Norvégia ellen máj. 10 Ny-i hadjárat kezdete júni 22. compiégne-i fegyverszünet				augusztus 30. 2. bécsi döntés (43ezer km ² , 2,5 millió lakos, 51% magyar, lásd a mellékelt térképet is!) ennek következményei: - magyar-román vetélkedés Hitler kegyeiért - Volksbund kizárólagos jogot kap a mo-i német kisebbség képviselőjére - gazdasági erőforrásaink No. szolgálatában - német csapat- és hadianyag szállítások a magyar vasútvonalakon a Balkán felé	okt. 28. olasz támadás Görög. ellen szept. 27. háromhatalmi szerződés November: csatlakozás a háromhatalmi egyezményhez (semlegesség feladása) dec. jugoszláv-magyar örökbarátsági szerződés
1941			febr. Afrika-korps partraszállása	márc. Lend-lease márc. 27. jugoszláv kormányváltás (puccs)	márc. 28. német felkérés a Jugoszlávia elleni akcióban való részvételre, Horthy lényegében igent mond, Teleki próbál tompítani: várjuk meg Jugo. felbomlását, Drávát ne lépjük át, lehető legkisebb haderő. április 11. magyar csapatok bevonulnak a Bácskába és Muraközbe, Délvidék visszacsatolása. (11ezer km², 1millió lakos, 40% magyar) magyar-brit diplomáciai kapcsolatok megszakadnak jun. 26. Kassa bombázása (a hivatalos álláspont, hogy szovjet gépek voltak, nem bizonyítható) jún. 27. beáll a hadiállapot SZU és Mo. között, a Kárpát-csoport átlépi a határt (kb. 45 ezer fő, benne: gyorshadtest- a legjobban felszerelt magyar egység, parancsnok: Szombathelyi Ferenc – hamar kiderül, hogy harcértéke kicsi, felszereltsége rossz) szept. Werth Henrik helyett Szombathelyi a vkf. dec. 6. Anglia hadat üzen Mo.-nak (szovjetek kérésére) dec. 7. Mo. hadat üzen az USA-nak Bárdossy német nyomásra, de önkényesen (Horthy megkérdezése nélkül) hozza meg a döntést – ezzel minden kapcsolatunk megszakad a szövetségesekkel	1941. ápr. 6. öngyilkos lesz – félelmei: ha nem csatlakozunk a támadáshoz, fenyeget a német megszállás, ha csatlakozunk Nagy-Britannia hadat üzen, lelkiismereti válság a jugo.-magyar szerződés miatt, de: területi revízióra újabb lehetőség (emiatt a közvélemény, a hadsereg és Horthy nyomása) + a délvidéki magyarok védelme is szempont Bárdossy László (1941. ápr. – 1942. márc.) külpolitikai irányelvei: - német kéréseknek eleget kell tenni („Aki gyorsan ad, kétszer ad”), de a lehető legkevesebbet kell adni - nyugat segítségére nem számíthatunk - ha lehet, ki kell maradni a háborúból (ellentét Werth Henrikkel) - német győzelemben vagy kiegyezéses békében hisz - személyesen vállalja a felelősséget (információkat hallgat el Horthy elől) eredmények: - németeket „kiszolgálja” katonai, politikai és gazdasági téren is - nyugattal a kapcsolatok megszakadnak Az egyre nyomasztóbb német elköteleződés miatt Horthy leváltása mellett dönt.
1942				jan. Endlösung	jan. Ribbentrop Mo.-n: tárgyalások a 2. magyar hadsereg K-i frontra küldéséről jan. Újvidéki mészárlás: razzia szerb partizánok ellen, mely tömegmészárlásba (áldozatok civilek, nők, gyerekek, öregek is, főleg szerbek és zsidók) torkollik. A felelősök Németországba menekülnek tavasz-nyár: Kállay németbarát gesztusokat tesz tavasz-nyár: 2. magyar hadsereg frontra szállítása (parancsnoka: Jány Gusztáv) a	Kállay Miklós (1942. márc. – 1944. márc. 19.) külpolitikai programja: - A még meglévő függetlenséget megőrizni, ill. amennyire lehet helyreállítani. - Ellenállni a német követeléseknek, de elkerülni a megszállást. - A hadsereget épségben megőrizni. - Az angolszász hatalmakkal érintkezést keresni

		sikertelen német offenzíva	Midway		hadserg felszerelése nem kielégítő (fegyverek, ruházat, ellátás) a 2. magyar hads. 200ezer fővel részt vesz a nyári német offenzívában, majd egy 200 km hosszú frontszakaszon védelemre kell berendezkednie a Donnál	és leplezésül az antikommunizmust hangoztatni. - Eleinte németbarát gesztusokat tenni, a gyanú elosztatására. - nem hisz a német győzelemben - balkáni partraszállást remél, így lehetővé válna a kiugrás a nyugati szövetségesek oldalán - orosz megszállást el akarja kerülni eredmény: - függetlenséget '44 márc. 19-ig őrizzük meg - német követeléseknek részben ellenáll (újabb katonák frontra küldése, zsidók deportálása) - létrejön a kapcsolat az angolszászokkal, de fegyverszünet nem jön létre külpolitika szakaszai (hintapolitika?): 1. németbarát gesztusok ('42 őszig) 2. aktív kapcsolatkeresés a nyugat felé ('42 ősz-'43 ősz) 3. megtorpanás, kivárás, félelem a megszállástól ('43 ősz-'44 márc.)
1943		nov. Sztálingrád bekerítése	okt. El-Alamein nov. szövetséges csapatok partraszállása É-Afrikában		ősztl: titkos tapogatózások a semleges országokban, a balkáni partraszállásra építve az angolszászok megjelenését reméli a magyar határoknál, így lehetővé válna a kiugrás	
		Jan. voronyezsi szovjet áttörés febr. Sztálingrád szovjet kézen		jan. Casablanca-nyilatkozat	Január 12.,14. szovjet áttörés Urivnál és Scsucsjénél, a 2. magyar hads. pár nap alatt felmorzsolódik, a visszavonulást a németek akadályozzák. A hadsereg fele elesett, eltűnt, vagy fogságba esett. (lásd a mellékelt térképet is!)	
	júl. 10. szicíliai partraszállás	júl. kurszki csata	máj. Afrika-Korps kapitulál	júl. 26. Mussolini bukása szept. 3. olasz fegyverszünet	február: Szent-Györgyi Albert titkos tárgyalásai április: Horthy Hitlerrel tárgyal Klessheimben – Hitler Kállay leváltását követeli a titkos tárgyalások és a zsidókérdés „megoldatlansága” miatt nyár: nyugati tárgyalópartnereink az olaszokkal együtt megvalósítandó kiugrásra bíztatnak, de nyilvánvaló, hogy ezzel Mo. német megszállását karják kiprovokálni, ami számukra katonai segítség lenne (német haderő lekötése) – Kállay nem megy bele szeptember: Veress László átveszi az angoloktól az előzetes fegyverszüneti feltételeket – a tárgyalások azonban nem folytatódnak (feltételek: fegyverszünet nyilvánosságra hozatala, amint lehet; Mo. elfogadja a feltétel nélküli megadást; katonailag szembeszáll a németekkel az angolszászok oldalán; addig is szabotázsakciókat hajt végre)	
1944		szept. 8. É-Olaszo. német megszállása		nov28-dec.1. Teherán	ősztl: Kállay politikája megtorpan, igyekszik elkerülni mind az orosz, mind a német megszállást, vár.	
					márc. 19. Magyarország német megszállása	